

Asia: VN/5787/2021

Lausuntopyyntö asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman 2022-2026 luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomionne asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman 2022-2026 luonnoksesta.

Hammaslääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman 2022-2026 luonnoksesta.

Suomen Hammaslääkäriliitto pitää Sosiaali- ja terveysministeriön johdolla valmisteltua asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiaa vuosille 2022–2026 hyvänä ja tarpeellisena. Suunnitelma on kattava ja laajasti velvoittava. Suunnitelman toimeenpano osuu samalle aikajänteelle kuin soteuudistuksen toteutus. Hammaslääkäriliitto näkee tässä sekä mahdollisuuksia että uhkia. On hyvä, että asiakas- ja potilasturvallisuus otetaan tärkeäksi osaksi hyvinvointialueiden strategiaa jo heti niiden luomisvaiheessa. Toisaalta sama henkilökunta todennäköisesti vastaa sekä hyvinvointialueiden toiminnan käynnistämisestä ja toimivuudesta, että tästä strategiasta. Muutostilanteet ovat henkilöstölle kuormittavia ja useamman uudistuksen omaksuminen ja läpivieminen samanaikaisesti voivat kuormittaa henkilöstöä kohtuuttomasti ja samalla tuoda lisähaastetta asiakas- ja potilasturvallisuudelle. Strategian toteuttamiseen tarvitaan riittävät resurssit.

Hammaslääkäriliitto näkee erityisen tarpeelliseksi suunnitelman toisen strategisen kärjen ”Hyvinvoivat ja osaavat ammattilaiset”, aikana, jolloin hoitojonot ovat pitkiä ja samanaikaisesti koulutettu henkilökunta väsyä työtaakan alla.

Huomionne strategiseen kärkeen 1, yhdessä asiakkaiden ja potilaiden kanssa, sekä liitteenä olevaan yksityiskohtaisen toimeenpanosuunnitelman kärkeä 1 koskeviin osuuksiin.

Asiakkaiden turvallinen ja laadukas asiointi, palvelut ja hoito tulee olla kaiken sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite. Yhteistyö palvelunkäyttäjien kanssa ja heidän osallisuutensa lisääminen on osa nykyaikaista hoitoprosessia. Potilaan osallistaminen omaan hoitoonsa liittyviin päätöksiin nähdään jatkuvasti tärkeämpänä osana potilaan yksilöllistä hoidon valintaa. Potilas, joka saa

vaikuttaa omaan hoitoonsa, ymmärtää sen perusteet paremmin ja myös sitoutuu hoitoon paremmin.

Huomionne strategiseen kärkeen 2, hyvinvoivat ja osaavat ammattilaiset, sekä liitteenä olevaan yksityiskohtaisen toimeenpanosuunnitelman kärkeä 2 koskeviin osuuksiin.

Ammattitaitoinen henkilökunta on ehdoton edellytys asiakas- ja potilasturvallisuudelle. Korkeatasoinen peruskoulutus ja läpi työuran jatkuva, suunnitelmallinen ammatillisen osaamisen kehittäminen parantavat potilasturvallisuutta ja ovat osa työhyvinvointia. Omien ammatillisten eettisten periaatteiden noudattaminen ja eettinen kuormittuminen tulee huomioida työpaikoilla. Ammattilaisilla tulee olla oikeus tehdä työnsä hyvin. Tämä ei tällä hetkellä ole suunterveydenhuollossa kaikkialla mahdollista resurssipulan ja pakkotahtisen työn takia. Johtamisen osaamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. . Koronapandemian vuoksi hammaslääkärien ammatillisen osaamisen kehittäminen on merkittävästi vähentynyt täydennyskoulutuspäivinä mitattuna. Tärkeää on, että tähän kiinnitetään työpaikoilla huomiota, ja mahdollistetaan osaamisen kehittäminen myös poikkeuksellisina aikoina.

Huomionne strategiseen kärkeen 3, turvallisuus ensin kaikissa organisaatioissa, sekä liitteenä olevaan yksityiskohtaisen toimeenpanosuunnitelman kärkeä 3 koskeviin osuuksiin.

Haitta-, vaara- ja epäkohtailmoitusten käsittelyn painopisteen siirto tapahtuman arvioinnista tulevien poikkeamien ennaltaehkäisyyn on kannatettava. Tapahtumaan osallistuneiden ammattilaisten tukeminen ja asioiden nopea käsittely, jotta koko työyhteisö voisi oppia, ovat edellytys turvallisuuskulttuurin edistämiseksi.

Yksityisen palveluntuottajan, joka myy palvelujaan hyvinvointialueelle, osalta vaatimukset strategian toteuttamisesta jäävät epäselviksi. Jos vaatimuksena on koko strategian omaksuminen voi heidän mahdollisuutensa osallistua ostopalvelujen tuottamiseen vaarantua esim. suun terveydenhuollossa. Harvalla pienellä yksityisellä palveluntuottajalla on resursseja näin vaativan strategian toteuttamiseen

Huomionne strategiseen kärkeen 4, parannamme olemassa olevaa, sekä liitteenä olevaan yksityiskohtaisen toimeenpanosuunnitelman kärkeä 4 koskeviin osuuksiin.

Potilastietojärjestelmien haavoittuvuus ja toiminnan häiriöiden merkitys on kasvanut. Tämä on hyvä ottaa huomioon potilasturvallisuutta mietittäessä.

Huomionne strategian vahvistamme ja luomme edellytykset turvallisuustyölle -osuuteen liittyen sekä liitteenä olevaan toimeenpanosuunnitelman aihetta koskevaan osuuteen.

Yhteistyö ja verkostoituminen ovat omiaan edesauttamaan hyvien käytäntöjen ja potilasturvallisuuden toteutumista. Erityisesti nyt kun sosiaali- ja terveystalouden hallintorakenteet muuttuvat ja luodaan uutta, on ensiarvoisen tärkeää, että yhteistyöllä saadaan vanhat, jo toimiviksi todetut käytännöt ja uudet vasta kehitteillä olevat mallit toimiviksi ja kaikkien käyttöön asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämiseen ja seurantaan.

Chainier Anna
Suomen Hammaslääkäriliitto ry